

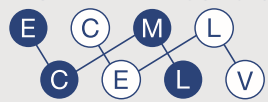

PROSIGN

Znakovni jeziki in skupni evropski referenčni okvir za jezike

Skupni referenčni opisniki stopenj znanja

Lorraine Leeson
Beppie van den Bogaerde
Christian Rathmann
Tobias Haug

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES

CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Naslov izvirnika

*Sign languages and the Common European Framework of Reference for Languages
Common Reference Level Descriptors (2015)*

Avtorji:

Lorraine Leeson

Beppie van den Bogaerde

Christian Rathmann

Tobias Haug

Prevod: Anja Kos, Franc Smrke

Jezikovni pregled: Nataša Pavlović Cvrtila

Recenzija: Marjetka Kulovec

Uredila: mag. Petra Rezar

Izdaja:

Društvo učiteljev gluhih Slovenije

Černetova ulica 17

1000 Ljubljana

Objavljeno s soglasjem The European Centre for Modern Languages (www.ecml.at)

Ljubljana, december 2017

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID=293513472](https://nuk.ub.uni-lj.si/COBISS.SI-ID=293513472)

ISBN 978-961-94042-2-5 (pdf)

ISBN 978-961-94042-3-2 (ibooks)

O dokumentu

Namen projekta PRO-Sign je bil določiti evropske standarde za znanje znakovnega jezika za poklicne namene, s posebnim poudarkom na poučevanju znakovnega jezika na oddelkih za Deaf Studies in v programih tolmačenja znakovnega jezika. V projektu so sodelovali pridruženi partnerji, udeleženci delavnic in mreže, ki so opravili evalvacijo, preizkuse in potrjevanje opisnikov CEFR za poučevanje, učenje in ocenjevanje znanja znakovnega jezika v obdobju 2012-15. Plod tega dela so usklajeni opisniki za znakovne jezike Skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike (CEFR), ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

V tem dokumentu zasenčeno polje pomeni višjo stopnjo znanja v navedeni kategoriji v skladu z razlikovalnimi kriteriji CEFR (2001).

Slika na naslovnici: Converse College CC BY-SA 2.0

<https://www.flickr.com/photos/conversecollege/16981920564/>

Zahvala

Strokovna skupina projekta PRO-Sign se zahvaljuje odlični skupini Evropskega centra za sodobne jezike (ECML) za nasvete, podporo in spodbude v času projekta.

Zahvaliti se želimo tudi številnim organizacijam in posameznikom, ki so z nami sodelovali v različnih vlogah:

Svetovalec projekta

G. Frank Heyworth

Svetovalec projektne skupine

Prof. David Little, Trinity College Dublin, Irska

Znanstveni sodelavci in praktikanti ECML

Siglinde Pape, znanstveni sodelavec EMCL

Niamh Martin, znanstveni sodelavec EMCL

Eva Wachter, znanstveni sodelavec EMCL

Naomi Sheneman, doktorska študentka, praktikantka – Univerza Gallaudet, Washington DC

Wendy Murray ml., praktikantka, Deaf Studies - Trinity College Dublin, Irska

Pridruženi partnerji

Evropska zveza gluhih

Evropski forum tolmačev znakovnega jezika

Generalni inšpektorat za izobraževanje, Francija, ki ga je predstavila Mireille Golaszewski

Karlova univerza, Praga, Češka republika

Univerza Lille 3, Francija

Univerza na Dunaju, Avstrija

Univerza v Jyväskyläju, Finska

Katoliška univerza v Leuvnu, Filozofska fakulteta, Kampus v Antwerpnu, Belgija

Gruppo per lo Studio e l'Informazione sulla Lingua dei Segni Italiana (SILIS), Italija

Kooperacijski partner

Državna jezikoslovna univerza v Moskvi, Ruska Federacija

Iskrena hvala tudi udeležencem delavnice PRO-Sign 2013 in mrežnega sestanka 2015 za njihove dragocene prispevke in predanost .

Sestanki strokovne skupine, delavnica, mrežni sestanek in projektne konference PRO-Sign preprosto ne bi bili izvedljivi brez naše skupine nadarjenih tolmačev, ki so tolmačili iz in v angleški/ameriški znakovni jezik in mednarodni znakovni jezik. Iskreno se zahvaljujemo Lissi Zeviar, Oliverju Pouliot in Ferdinandu Wagenaar za njihovo predano delo.

Inačice naših dokumentov v mednarodnem znakovnem jeziku sta pripravila odlična prevajalca Stefan Goldschmidt in Chris Peters.

Na koncu se iskreno zahvaljujemo naslednjim ustanovam in kolegom za podporo, ki so nam jo nudili v času tega pionirskega projekta.

Lorraine Leeson

Trinity College Dublin, Irska

Beppie van den Bogaerde

Hogeschool Utrecht University of Applied Sciences (HU), Nizozemska

Christian Rathmann

IDGS, Univerza v Hamburgu, Nemčija

Tobias Haug

Interkantonale Hochschule für Heilpädagogik Zürich (HfH), Švica

December 2015

KAZALO

O dokumentu	2
Zahvala.....	4
Skupne referenčne stopnje znanja: Splošna lestvica za znakovne jezike	8
Referenčne stopnje znanja PRO-Sign	9
Nastopi.....	9
Nastop pred občinstvom.....	9
Nadomeščanje.....	10
Nadzor in popravki.....	11
Nastopi na splošno.....	12
Načrtovanje.....	13
Javna obvestila.....	14
Daljši monolog: opis doživetje.....	15
Daljši monolog: argumentiranje stališče (npr. v debati).....	16
Razumevanje	17
Razumevanje kot član živega občinstva.....	17
Razumevanje vizualnih medijev.....	18
Razpoznavanje in nakazovanje namigov.....	19
Splošno razumevanje.....	20
Razumevanje pogovora med rojenimi govorce.....	21
Gledanje obvestil in navodil.....	22
Gledanje televizije in filmov.....	23
Interakcija z znakovnim jezikom	24
Pogovor.....	24
Neformalna diskusija (s prijatelji).....	25
Izmenjava informacij.....	26
Pogovor kot vpraševalec in kot vprašani.....	27
Sestavljanje vprašanj in odgovarjanje na vprašanja.....	28
Splošna interakcija v znakovnem jeziku.....	29
Komunikacija za pridobitev produktov in storitev.....	31
Razumevanje sogovornika, ki je rojeni govorec znakovnega jezika.....	32
Strategije interakcije	33
Vprašati za pojasnitev.....	33
Sodelovanje.....	34
Prevzeti besedo.....	35

Predelovanje besedila.....	36
Splošni jezikovni obseg.....	36
Slovnična natančnost.....	37
Fonološki nadzor.....	38
Sociolingvistična primernost.....	39
Nadzor nad besediščem.....	40
Obseg besedišča.....	41
Pragmatične kompetence	42
Prilagodljivost.....	42
Besedni opisi.....	43
Tematski razvoj.....	44
Koherenca in kohezija.....	44
Kvalitativni dejavniki.....	45
Natančnost tvorjenja predlogov.....	45
Tekočnost znakov.....	46
Glosar	47
Splošni izrazi CEFR-a.....	47
Izrazi v zvezi z ocenjevanjem.....	52
Specifični izrazi znakovnega jezika.....	54

Skupne referenčne stopnje znanja: Splošna lestvica za znakovne jezike

Tekoče znanje	C2	<p>Z lahkoto razume skoraj vsa besedila v znakovnem jeziku.</p> <p>Zna povzeti informacije iz različnih virov in obnoviti argumente in pripovedi v povezani predstavitvi.</p> <p>Zna se izraziti spontano, zelo tekoče in natančno, z razlikovanjem pomenskih odtenkov tudi v bolj zapletenih situacijah</p>
	C1	<p>Razume širok spekter zahtevnih, daljših besedil in prepoznava implicitne pomene.</p> <p>Zna se izraziti tekoče in spontano brez daljšega očitnega iskanja izrazov. Znakovni jezik uporablja fleksibilno in učinkovito v družbene, akademske in poklicne namene.</p> <p>Zna podati jasno, dobro zastavljeno, podrobno besedilo o zahtevni temi in pri tem izkazuje, da obvlada uporabo organizacijskih vzorcev, povezovalne elemente in pripomočke.</p>
Samostojno znanje	B2	<p>Razume glavne misli zahtevnih besedil tako o konkretnih kot o abstraktnih temah, vključno s tehničnimi razpravami s svojega področja specializacije. Sposoben/sposobna je interakcije s stopnjo tekočnosti in spontanosti, ki povsem omogoča redno interakcijo z rojenimi govorci brez napora za kogarkoli.</p> <p>Zna podati jasno, podrobno besedilo o širokem spektru tem in pojasniti svoje stališče o aktualni zadevi ter navesti prednosti in slabosti različnih možnosti.</p>
	B1	<p>Razume glavne točke, če se uporablja jasen standardni jezik (ki je za uporabnike znakovnega jezika lahko lokalna inačica) in če so teme zadeve, s katerimi se redno srečuje pri delu, v šoli, v prostem času itd.</p> <p>Zna se soočiti z večino situacij, ki se običajno pojavljajo pri uporabi znakovnega jezika.</p> <p>Zna podati preprosto povezano besedilo o zadevah, ki so mu znane ali ki ga osebno zadevajo.</p> <p>Zna opisati doživetja in dogodke, sanje, upanja in ambicije in na kratko navesti razloge in pojasnila za svoja stališča in načrte.</p>
Osnovno znanje	A2	<p>Razume stavke in pogosto uporabljene izraze, ki so povezani s področji najbolj neposrednega pomena zanj/zanjo (npr. osnovne osebne in družinske informacije, nakupovanje, lokalna geografija, zaposlitev).</p> <p>Zna komunicirati pri preprostih in rutinskih opravkih in v neposredni izmenjavi informaciji o znanih in rutinskih zadevah.</p> <p>Na preprost način zna povedati svoje biografske podatke in vidike neposrednega okolja in zadev s področja neposrednih potreb.</p>
	A1	<p>Razume in uporablja vsakdanje izraze in zelo osnovne stavke za zadovoljevanje konkretnih potreb.</p> <p>Zna se predstaviti, postavljati vprašanja o osebnih podrobnostih in odgovarjati nanje, npr. kje živi, o ljudeh, ki jih pozna in stvareh, ki jih ima. Sposoben/sposobna je interakcije na preprost način, če sogovornik komunicira počasi in jasno in je pripravljen pomagati.</p>

Referenčne stopnje znanja PRO-Sign

Nastopi

	NASTOP PRED OBČINSTVOM
C2	<i>Zna samozavestno in razločno predstaviti zahtevno temo občinstvu, ki z njo ni seznanjeno, graditi in prilagoditi govor tako, da ustreza potrebam občinstva. Zna se soočati s težkimi vprašanji in tudi s sovražnimi.</i>
C1	<i>Zna podati jasno, dobro zastavljeno predstavitev o zahtevni temi, razvijati temo in izčrpno zagovarjati stališča s podtočkami, razlogi in relevantnimi primeri. Zna se soočati z medkljici in odgovarjati nanje spontano in skoraj z lahkoto.</i>
B2	<i>Zna podati jasno, sistematično razvito predstavitev s poudarki na pomembnih točkah in z navedbo pomembnih podpornih podrobnosti. Zna spontano kreniti v stran od pripravljenega besedila in slediti zanimivim točkam, ki jih sprožajo člani občinstva, in pri tem pogosto izkazuje izredno tekoče znanje in lahkoto izražanja.</i>
	<i>Zna podati jasno, pripravljeno predstavitev, navesti razloge za ali proti določenemu stališču in navesti prednosti in slabosti različnih možnosti. Zna odgovoriti na dodatna vprašanja s tako mero tekočega znanja in spontanosti, da ne obremenjuje ne sebe ne občinstva.</i>
B1	<i>Zna podati enostavno predstavitev o znani temi v okviru svojega področja, ki je dovolj jasna, da ji občinstvo večinoma zlahka sledi in pri čemer glavne točke pojasnjuje z ustrežno mero natančnosti. Zna odgovoriti na dodatna vprašanja, vendar se lahko zgodi, da mora prositi, da se vprašanje ponovi, če je bilo postavljeno na hitro.</i>
A2	<i>Zna podati kratko, naučeno predstavitev o temi, ki je pomembna za njegovo/njeno vsakdanje življenje, na kratko podati razloge in pojasnila za svoja stališča, načrte in dejanja. Zna se soočati z omenjenim številom preprostih dodatnih vprašanj.</i>
	<i>Zna podati kratko, naučeno predstavitev o znani temi. Zna odgovoriti na preprosta dodatna vprašanja, če lahko prosi, da se vprašanje ponovi in če mu kdo občasno pomaga pri oblikovanju odgovora.</i>
A1	<i>Zna podati zelo kratko, naučeno izjavo – npr. predstaviti povezovalca/povezovalko ali predlagati zdravico.</i>

	NADOMEŠČANJE
C2	<i>Z enakovrednim pojmom zna nadomeščati besedo, ki se je ne more spomniti in to tako gladko, da je komaj opazno.</i>
C1	<i>Kot B2+</i>
B2	<i>Zna opisovati in parafrazirati in tako pokrivati vrzeli v besednem zakladu in stavčni gradnji.</i>
B1	<i>Zna opredeliti značilnosti nečesa konkretnega, za kar se ne more spomniti besede (znaka).</i> <i>Zna posredovati pomen s kvalificiranjem besede (znaka), ki pomeni nekaj podobnega (npr. tovornjak za ljudi = avtobus).</i>
	<i>Zna uporabljati preprosto besedo (znak), ki pomeni nekaj podobnega konceptu pojma, ki ga želi posredovati in tako vabi sogovornika, da ga popravi.</i>
A2	<i>Zna uporabljati neustrezno besedo (znak) iz svojega besednega zaklada in s kretnjami pojasniti, kaj želi povedati.</i>
	<i>Zna določiti to, kar želi povedati, s tem, da pokaže na zeleno stvar (npr.: »Tole bi rad, prosim«).</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	NADZOR IN POPRAVKI
C2	<i>Zna se ustaviti, začeti znova in neko težavno točko preoblikovati tako gladko, da se sogovornik komaj zaveda težave.</i>
C1	<i>Zna se ustavit in začeti znova, kadar se srečuje s težavo in preoblikovati to, kar želi povedati, ne da bi povsem prekinil tok znakov.</i>
B2	<i>Zna popraviti lapsuse in napake, če se jih zaveda, ali če so povzročile napačno razumevanje. Zna se zapomniti »pogostih napak« in jih zavestno nadzorovati.</i>
B1	<i>Zna popraviti nesporazume pri navedbi časa ali pri izrazih, ki povzročajo napačno razumevanje, pod pogojem, da sogovornik nakaže težavo.</i>
	<i>Zna vprašati za potrditev, da je neka oblika, ki jo je uporabil/a, pravilna. Zna začeti znova in uporabiti drugačno taktiko, če komunikacijo odpove.</i>
A2	<i>Ni opisnika</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	NASTOPI NA SPLOŠNO
C2	<i>Zna podati jasno, tekoče, dobro zastavljeno besedilo v znakovnem jeziku z učinkovito, logično strukturo, ki poslušalcu pomaga opaziti in zapomniti si pomembne točke.</i>
C1	<i>Zna podati jasne, podrobne opise in predstavitve o zahtevnih temah z vključevanjem podtem, razvijanjem posebnih točk in zna zakrožiti nastop z primernim zaključkom. Zna podati jasno in sistematično razvite opise in predstavitve s primernim poudarkom na pomembnih točkah in z relevantnimi podpornimi podrobnostmi.</i>
B2	<i>Zna podati jasne, podrobne opise in predstavitve o širokem spektru tem, povezanih z njegovim/njenim področjem zanimanja, razširjati in podati podporne zamisli s podtočkami in relevantnimi primeri.</i>
B1	<i>Zna dokaj tekoče podati preprost opis ene izmed več tem, ki so z njegovega/njenega področja zanimanja in ga predstaviti kot linearno zaporedje.</i>
A2	<i>Zna preprosto opisati ali predstaviti ljudi, življenjske ali delovne pogoje, dnevne rutinske opravke, kaj ima rad(a) ali ne mara itd., kot kratko vrsto preprostih fraz in stavkov, povezanih v seznam.</i>
A1	<i>Zna povedati preproste, pretežno ločene fraze o ljudeh in krajih.</i>

	NAČRTOVANJE
C2	<i>Kot B2</i>
C1	<i>Kot B2</i>
B2	<i>Zna načrtovati, kaj je treba povedati z znaki in s kakšnimi sredstvi, z upoštevanjem učinka na prejemnika/prejemnike.</i>
B1	<i>Zna vaditi in preizkušati nove kombinacije znakov in izrazov in izvabiti povratno informacijo.</i>
	<i>Zna ugotoviti, kako komunicirati glavne točke, ki jih želi posredovati, uporabljati vse razpoložljive vire in omejevati sporočila na to, kar se je sposoben/sposobna spomniti ali najti način, kako to izraziti.</i>
A2	<i>Zna zapomniti se in vaditi ustrezen sklop stavkov iz svojega repertoarja.</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	JAVNA OBVESTILA
C2	<i>Ni opisnika</i>
C1	<i>Zna tekoče in skoraj z lahkoto podati obvestilo, z uporabo poudarkov in intonacije [morda z neročnimi gibi/izrazi] za natančno posredovanje drobnih pomenskih odtenkov.</i>
B2	<i>Zna podati obvestila o večini splošnih zadev s tako mero jasnosti, tekočnosti in spontanosti, da ne obremenjuje sogovornika ali mu povzroča težave.</i>
B1	<i>Zna podati kratka, naučena obvestila o temi, ki je pomembna za vsakdanje dogodke na njegovem/njenem področju in ki so ne glede na morda zelo neobičajen stres in intonacijo [uporaba neročnih gibov/izrazov], vendarle jasno razumljiva.</i>
A2	<i>Zna podati zelo kratka, naučena obvestila predvidljive, na pamet naučene vsebine tako, da sorazumljiva sogovornikom, ki so pripravljene osredotočiti se.</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	DALJŠI MONOLOG: Opis doživetja
C2	<i>Zna podati jasne, tekoče, izdelane in pogosto zanimive opise.</i>
C1	<i>Zna podati jasne, podrobne opise zapletenih tem. Zna podati izdelane opise in pripovedi, z vključevanjem podtem, razvijanjem posebnih točk in jih zna zaokrožiti s primernim zaključkom.</i>
B2	<i>Zna podati jasne, podrobne opise o vrsti tem povezanih z njegovim/njenim področjem zanimanja.</i>
B1	<i>Zna podati preproste opise o vrsti mu/ji znanih tem v okviru njegovega/njenega področja zanimanja. Dokaj tekoče zna podati preprosto zgodbo ali opis kot linearno zaporedje točk. Zna podati podrobno pripoved o doživetju, z opisom čustev in odzivov. Zna povedati podrobnosti o nepredvidljivih dogodkih, npr. o nesreči. Zna povedati zgodbo knjige ali filma in opisati svoje reakcije. Zna opisati svoje sanje, upanja in ambicije. Zna opisati dogodke, resnične ali izmišljene. Zna pripovedovati zgodbo.</i>
A2	<i>Zna pripovedovati zgodbo ali opisati nekaj s preprostim seznamom točk. Zna opisati vsakdanje vidike njegovega/njenega okolja, npr. ljudi, kraje, doživetja pri delu ali študiju. Zna podati kratke, osnovne opise dogodkov in aktivnosti. Zna opisati svoje načrte in priprave, navade in rutinska opravila, pretekle aktivnosti in osebna doživetja. Zna uporabljati preprost opisni jezik za kratke izjave o predmetih in primerjati predmete in osebne stvari.</i>
A1	<i>Zna pojasniti kaj mu/ji je všeč ali ni všeč pri neki stvari. Zna opisati sebe, kaj dela in kje živi.</i>

	DALJŠI MONOLOG: Argumentiranje stališča (npr. v debati)
C2	<i>Ni opisnika</i>
C1	<i>Ni opisnika</i>
B2	<i>Zna sistematično razvijati argumente z ustreznimi poudarki na pomembnih točkah in z relevantnimi podpornimi podrobnostmi.</i>
	<i>Zna jasno razvijati argumente, razširjati in dokaj izčrpno podpirati svoje stališče s podtočkami in ustreznimi primeri. Zna graditi verigo tehtnih argumentov. Zna pojasniti svoje stališče o aktualni zadevi z navedbo prednosti in slabosti raznih možnosti.</i>
B1	<i>Zna razvijati argument dovolj dobro, da se večinoma lahko sledi brez težav.</i>
	<i>Zna na kratko podati razloge in pojasnila za svoja mnenja, načrte in dejanja.</i>
A2	<i>Ni opisnika</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

Razumevanje

	RAZUMEVANJE KOT ČLAN ŽIVEGA OBČINSTVA
C2	<i>Zna slediti strokovnim predavanjem in predstavitvam z visoko mero pogovornih izrazov, lokalnega jezika ali terminologije, ki mu/ji je tuja.</i>
C1	<i>Dokaj zlahka sledi večini predavanj, diskusij in debat.</i>
B2	<i>Zna slediti bistvenim točkam predavanj, pogovorov in poročil ter drugih oblik akademske/strokovne predstavitve, ki so vsebinsko in jezikovno zahtevne.</i>
B1	<i>Zna slediti predavanju ali govoru v okviru svojega področja, če mu/ji je tema domača in če je predstavitev preprosta in jasno zgrajena.</i>
	<i>Zna slediti v obrisih preprostega kratkega pogovora o znanih temah, pod pogojem, da je pogovor podan jasno in razločno v standardnem znakovnem jeziku.</i>
A2	<i>Ni opisnika</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	RAZUMEVANJE VIZUALNIH MEDIJEV
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Razume širok spekter posnetega in predvajanega gradiva, vključno z nestandardno rabo in razpoznavati drobne podrobnosti, vključno z implicitnimi odnosi in razmerji med uporabniki znakovnega jezika.</i>
B2	<i>Razume posnetke v standardnih narečjih, s katerimi se običajno srečuje v socialnem, poklicnem ali akademskem življenju in razpozna stališča in odnos uporabnika znakovnega jezika, kot tudi vsebino informacij.</i>
	<i>Razume večino dokumentarcev in večino drugega posnetega ali predvajanega gradiva, ki je podano v standardnem narečju. Zna razpoznavati razpoloženje in voljo - ton uporabnika znakovnega jezika.</i>
B1	<i>Razume vsebino informacij večine posnetega ali predvajanega gradiva o temah ki so zanj/zanjo osebno zanimive, če so podane v jasnem standardnem (ali lokalnem) znakovnem jeziku.</i>
	<i>Razume glavne točke poročil in preprostejše posneto gradivo o temah, ki so mu/ji domače in če so podane dokaj počasi in jasno.</i>
A2	<i>Zna izluščiti bistvene informacije iz kratkih posnetih odlomkov, ki obravnavajo predvidljive vsakdanje zadeve, če so podane počasi in jasno.</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	RAZPOZNAVANJE IN NAKAZOVANJA NAMIGOV
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Spreten/spretna je pri uporabi kontekstualnih, slovničnih in leksikalnih namigov za nakazovanje odnosa, razpoloženja in namer in sposoben/sposobna je predvidevati, kaj bo sledilo.</i>
B2	<i>Uporablja vrsto različnih strategij za doseganje razumevanja, vključno z identificiranjem glavnih točk; razumevanje zna preverjati z uporabo kontekstualnih namigov.</i>
B1	<i>Razpoznava neobičajne besede iz konteksta, ko gre za teme, ki so povezane z njegovim/njenim področjem ali interesi. Pomen občasnih neznanih besed zna izpeljati besed iz konteksta in tudi ugotoviti pomen stavkov, če mu/ji je obravnavana tema domača.</i>
A2	<i>Zna uporabljati svojo predstavo o splošnem pomenu kratkih besedil in izjav o vsakdanjih temah konkretne vrste in tako izpeljati verjetni pomen neznanih besed iz konteksta.</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	SPLOŠNO RAZUMEVANJE
C2	<i>Brez težav razume različne vrste znakovnega jezika, v živo ali predvajano, tudi če so podane z hitrostjo rojenega govorca.</i>
C1	<i>Razume dovolj, da sledi obširnim besedilom o abstraktnih ali kompleksnih temah izven svojega področja, čeprav bo morda tu in tam potreboval/a pojasnilo glede neke podrobnosti, zlasti če ni dobro seznanjen/a z inačico znakovnega jezika. Prepoznava širok spekter idiomatičnih in pogovornih izrazov in zaznava spremembe jezikovnega registra. Zna slediti obširnim besedilom tudi, če niso dobro zgrajena in kadar so odnosi samo implicirani, ne pa izrecno prikazani.</i>
B2	<i>Razume širše uporabljene inačice znakovnega jezika, v živo ali predvajano, tako o znanih kot neznanih temah, s kateri se običajno srečuje v osebnem, socialnem, akademskem ali poklicnem življenju. Samo skrajni [vizualni ali slušni] hrup v ozadju, neprimerna gradnja diskurza in/ali idiomatična uporaba jezika lahko vplivajo na njegovo/njeno sposobnost razumevanja.</i>
	<i>Razume glavne misli vsebinsko in jezikovno zahtevnih besedil, tako o konkretnih kot o abstraktnih temah, če so podana v standardni inačici znakovnega jezika, vključno z tehnično diskusijo z njegovega/njenega področja specializacije. Zna slediti obširnim besedilom in zapleteni niti argumentacije, če je dovolj dobro seznanjen/a s temo in če je potek govora jasno označen z izrecnimi označevalci.</i>
B1	<i>Razume preprosto, stvarno informacijo o navadnih, vsakdanjih temah ali temah povezanih z delom, prepoznava tako splošna sporočila kot specifične podrobnosti, pod pogojem, da so znaki razločno podani v splošno razširjeni inačici znakovnega jezika.</i>
	<i>Razume glavne točke jasnega standardnega znakovnega jezika o znanih zadevah, s katerimi se redno srečuje pri delu, v šoli, v prostem času itd., vključno s kratkimi zgodbami.</i>
A2	<i>Razume dovolj zato, da zadovolji potrebam konkretne vrste, če je znakovni jezik podan jasno in počasi.</i>
	<i>Razume fraze in izraze, ki so povezani s področji najbolj neposredne prednosti (npr. zelo običajne osebne in družinske informacije, nakupovanje, lokalna geografija, zaposlitev), če je znakovni jezik podan jasno in počasi.</i>
A1	<i>Zna slediti znakovni, če so podani zelo počasi in skrbno izvedeni, z dolgimi premori, da lahko sproti sprejema pomen.</i>

	RAZUMEVANJE POGOVORA MED ROJENIMI GOVORCI
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zlahka sledi zahtevnim interakcijam med tretjimi osebami v skupinski diskusiji in debati, vključno z abstraktnimi, zapletenimi in neznanimi temami.</i>
	<i>Zna slediti živahnemu pogovoru med rojenimi govorci.</i>
B2	<i>Z nekoliko truda zna ujeti večino tega, kar se z znaki govori okoli njega/nje, vendar lahko naleti na težave, če želi aktivno sodelovati v diskusiji z več rojenimi govorci, če le-ti ne prilagodijo svojo uporabo znakovnega jezika.</i>
B1	<i>Na splošno lahko sledi glavnim točkam obširne diskusije okoli njega /nje, če so znaki podani razločno in v standardni inačici.</i>
A2	<i>Zna ugotoviti na splošno, kaj je tema diskusije okrog njega/nje, če diskusija poteka počasi in jasno.</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

	GLEĐANJE OBVESTIL IN NAVODIL
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zna izluščiti specifične informacije iz nekoliko popačene vsebine video posnetka slabše kakovosti (npr. star VHS trak). Razume zahtevne tehnične podatke, npr. navodila za uporabo, specifikacije za znane izdelke in storitve.</i>
B2	<i>Razume obvestila in sporočila o konkretnih in abstraktnih temah v standardnem (lokalnem) znakovnem jeziku, podanem z normalno hitrostjo.</i>
B1	<i>Razume preproste tehnične podatke, npr. navodila za uporabo za vsakdanjo opremo. Zna slediti podrobnim navodilom.</i>
A2	<i>Razume glavno točko v kratkih, jasnih in preprostih sporočilih in obvestilih. Razume preprosta navodila, kako priti od A do B peš ali z javnim prometom.</i>
A1	<i>Razume navodila, če so podana skrbno in počasi in zna slediti kratkim, preprostim navodilom.</i>

	GLEĐANJE TELEVIZIJE IN FILMOV
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zna slediti filmu, v katerem je znatna uporaba slenga in idiomatičnih izrazov.</i>
B2	<i>Razume večino novic in programov o tekočih zadevah na televiziji/internetu. Razume dokumentarce, pogovore v živo, pogovorne oddaje, drame in večino filmov v standardni inačici.</i>
B1	<i>Razume velik del številnih programov na televiziji/internetu o temah, ki so zanj/ zanjo osebo zanimive, npr. intervjuji, kratka predavanja, poročila, če so podani dokaj počasi in jasno.</i>
	<i>Zna ugotoviti glavne točke v televizijskih programih o znanih temah, če so podani dokaj počasi in jasno.</i>
A2	<i>Zna slediti spremembam teme v stvarnih novicah na televiziji in si ustvariti predstavo o glavni vsebini.</i>
A1	<i>Ni opisnika</i>

Interakcija z znakovnim jezikom

	POGOVOR
C2	<i>Zna se pogovarjati z lahkoto in primerno, lahko živi celovito socialno in osebno življenje brez težav zaradi kakršnihkoli jezikovnih omejitev.</i>
C1	<i>Fleksibilno in učinkovito uporablja jezik za socialne namene, vključno s čustveno, namigovalno in šaljivo rabo.</i>
B2	<i>Zna sodelovati v daljšem pogovoru o večini splošnih tem, tudi v vizualno hrupnem okolju. Sposoben/sposobna je imeti daljšo izmenjavo z rojenimi govorcji, ne da bi jih nehote zabaval ali jezil, ali da bi se oni morali obnašati drugače, kot se sicer z rojenim govorcem. Zna posredovati različne stopnje čustvenosti in poudarjati osebni pomen dogodkov in doživetij.</i>
B1	<i>Zna se zaplesti v pogovor o neznani temi brez priprav. Zna slediti razločno podanim znakom, namenjenim njemu/njej v vsakdanjem pogovoru, bo pa občasno moral prositi sogovornika, da ponovi določene besede ali fraze. Zna sodelovati v pogovorni diskusiji, vendar bo morda občasno težko razumljiv, ko se bo trudil/a povedati natančno to, kar želi povedati. Zna izražati čustva in odzivati se nanje, npr. na presenečenje, srečo, žalost, zanimanje ali ravnodušnost.</i>
A2	<i>Zna vzpostaviti socialne stike: pozdraviti in posloviti se, predstaviti se, zahvaliti se. Na splošno razume jasni standardni znakovni jezik o neznanih zadevah, če je namenjen njemu/njej, pod pogojem, da lahko občasno zaprosi za ponovitev ali drugačno formulacijo. Zna sodelovati v kratkih pogovorih v rutinskih kontekstih o zadevah, ki ga zanimajo. Zna izražati, kako se počuti, v preprostih besedah in se zahvaliti.</i>
	<i>Sposoben/sposobna je zelo kratkih socialnih izmenjav, vendar redko razume dovolj, da bi sam vzdrževal pogovor, čeprav bo lahko razumel, če se bo sogovornik dovolj potrudil. Zna uporabljati vsakdanje vljudnostne oblike pozdravov in nagovora. Zna oblikovati vabila, predloge in opravičila oziroma odzvati se nanje. Zna povedati kaj mu/ji je všeč in kaj ni.</i>
A1	<i>Zna se predstaviti se in uporabiti osnovne oblike pozdrava in slovesa. Zna vprašati ljudi, kako so in se odzvati na povedane novice. Razume vsakdanje izraze, ki so namenjeni zadovoljevanju preprostih konkretnih potreb, če mu/ji jih neposredno z jasnimi, počasi izvedenimi in ponovljenimi znaki pove naklonjen uporabnik znakovnega jezika.</i>

	NEFORMALNA DISKUSIJA (S PRIJATELJI)
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zlahka sledi zahtevni izmenjavi mnenj med tretjimi osebami v skupinski diskusiji, tudi o abstraktnih, zahtevnih in neznanih temah in lahko sodeluje v diskusiji.</i>
B2	<i>Lahko sledi živahni debati med rojenimi govorci. Zna natančno izražati svoje misli in mnenja in prepričljivo predstaviti zahtevno argumentacijo ali se odzvati nanjo.</i>
	<i>Aktivno lahko sodeluje v neformalni diskusiji v znanem kontekstu in lahko komentira, jasno pove svoje mnenje, ocenjuje alternativne predloge in oblikuje hipoteze, ali se odziva nanje. Z nekoliko truda lahko ujame, kar se okrog njega/nje v diskusiji pove v znakovnem jeziku, vendar se sooča s težavami, ko želi neposredno sodelovati v diskusiji z več rojenimi govorci, če le-ti vsaj delno ne prilagodijo jezika. Lahko zagovarja in argumentira svoje mnenje s podajanjem relevantnih pojasnil, argumentov in komentarjev.</i>
B1	<i>Zna slediti večini tega, kar se okrog njega/nje o splošnih temah govori v znakovnem jeziku, če se sogovorniki izogibajo zelo idiomatični rabi jezika in zelo jasno artikulirajo. Zna izražati svoje misli o abstraktnih kulturnih temah, npr. o filmih. Zna razložiti, zakaj mu je nekaj problem. Zna na kratko pokomentirati mnenja drugih. Zna primerjati in ocenjevati alternativne rešitve, npr. v pogovoru o tem, kaj bi počeli, kaj delati, koga ali kaj izbrati, itd.</i>
	<i>Na splošno lahko sledi glavnim točkam neformalne diskusije s prijatelji, če je znakovni jezik jasno podan in v standardni inačici. Zna povedati svoje osebno stališče in mnenje v diskusiji o zadevah, ki ga/jo zanimajo in vprašati druge za njihova stališča in mnenja. Zna jasno izražati svoje mnenje in odziv na probleme ali praktična vprašanja glede tega, kam bi šli, kaj bi počeli, kako bi nekaj organizirali (npr. izlet). Zna vljudno izražati svoje prepričanje, mnenje, strinjanje in nestrinjanje.</i>
A2	<i>Na splošno zna ugotoviti temo pogovora okrog njega, če se pogovor odvija počasi in jasno. Zna se dogovoriti o tem, kaj bi počeli zvečer ali ob koncu tedna. Zna podati predloge in se odzvati nanje. Zna povedati svoje strinjanje ali nestrinjanje z drugimi.</i>
	<i>Na preprost način se lahko pogovarja o vsakdanjih praktičnih zadevah, če se sogovornik izraža jasno, počasi in neposredno. Zna se pogovarjati o tem, kaj bi počeli, kam bi šli in se dogovoriti za srečanje.</i>
A1	<i>Ni opisnikov</i>

	IZMENJAVA INFORMACIJ
C2	<i>Kot B2</i>
C1	<i>Kot B2</i>
B2	<i>Razume in zna izmenjati zahtevne informacije in nasvete o vseh zadevah, ki so povezane z njegovo/njeno poklicno vlogo.</i>
	<i>Podrobne informacije zna zanesljivo posredovati naprej. Zna jasno in podrobno opisati, kako je treba izvesti nek postopek. Zna povzeti informacije in argumente iz vrste virov in poročati o njih.</i>
B1	<i>Dokaj samozavestno zna izmenjati, preveriti in potrditi zbrane stvarne podatke o znanih rutinskih opravkih in nerutinskih zadevah v okviru svojega področja. Zna opisati, kako je treba nekaj storiti in dajati podrobna navodila. Zna povzeti kratko zgodbo, članek, pogovor, diskusijo, intervju ali dokumentarec, povedati svoje mnenje o njih in odgovoriti na dodatna podrobna vprašanja.</i>
	<i>Zna najti in posredovati preproste stvarne informacije. Zna vprašati za podrobne napotke in jim slediti. Zna pridobiti bolj podrobne informacije.</i>
A2	<i>Razume dovolj za preproste, rutinske izmenjave brez pretiranega napora. Obvlada praktične vsakdanje zahteve: izvedeti enostavne stvarne informacije in jih posredovati naprej. Zna postavljati vprašanja o navadah in rutinskih opravkih in odgovoriti na vprašanja o njih. Zna postavljati vprašanja o preteklih časih in aktivnostih in odgovoriti na vprašanja o njih. Zna podati in slediti preprostim napotkom in navodilom, npr. razložiti, kako se nekam pride.</i>
	<i>Zna komunicirati o preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij. Zna izmenjati omejene informacije o znanih in rutinskih praktičnih zadevah. Zna postavljati vprašanja o tem, kaj sogovornik dela v službi in v prostem času in odgovoriti na vprašanja o tem. Zna vprašati za napotke s pomočjo zemljevida ali načrta in podati napotke. Zna vprašati o osebnih podatkih in jih povedati o sebi.</i>
A1	<i>Razume vprašanja in navodila, če mu/ji jih sogovornik postavlja skrbno in počasi in zna slediti kratkim, preprostim navodilom. Zna vprašati in odgovoriti na preprosta vprašanja, načeti in se odzvati na preproste izjave s področja neposrednih potreb ali o zelo domačih temah. Zna vprašati in odgovoriti na vprašanja o sebi in drugih ljudeh: kje živijo, o ljudeh, ki jih pozna in o stvareh, ki jih ima. Zna povedati časovne oznake z uporaba leksikalnih fraz kot DRUG TEDEN, ZADNJI NOVEMBER, OB TREH itd.</i>

	POGOVOR KOT VPRAŠEVALEC IN KOT VPRAŠANI
C2	<i>V dialogu se izredno dobro znajde, zna graditi pogovor, suvereno in zelo tekoče komunicira kot vpraševalec in kot vprašani, ne da bi povzročal težav rojenemu govorniku.</i>
C1	<i>V pogovoru lahko polno sodeluje kot vpraševalec ali vprašani, zna tekoče razširiti in razviti točko, o kateri teče pogovor, brez vsakršne pomoči in se zna ustrezno odzvati na opombe.</i>
B2	<i>Zna učinkovito in tekoče voditi pogovor in se pri tem spontano oddaljiti od pripravljenih vprašanj, dopolnjevati in naprej raziskati zanimive odgovore.</i>
	<i>V pogovoru zna prevzeti pobudo, razširiti in razviti zamisli z nekoliko pomoči, ali če ga vpraševalec spodbuja.</i>
B1	<i>Zna povedati potrebne konkretne informacije v pogovoru/posvetu (npr. opisati simptome zdravniku) vendar z omejeno natančnostjo.</i>
	<i>Zna voditi pripravljen pogovor, preverjati in potrditi informacije, čeprav bo občasno moral/morala prositi za ponovitev, če sogovornik govori hitro ali na široko.</i>
A1	<i>Lahko razume vprašanja in navodila, ki so nanj naslovljena pazljivo ter počasi in zna slediti kratkim, preprostim navodilom.</i>
	<i>Lahko zastavi in odgovarja na vprašanja, načjenja in se odzove na preproste izjave iz področij, ki zahtevajo takojšnjo pozornost ali v povezavi s poznanimi temami.</i>
	<i>Lahko sprašuje in odgovarja na vprašanja o sebi in ostalih ljudeh, kje živijo, koga poznajo, kaj imajo.</i>
	<i>Lahko izrazijo čas z uporabo leksikalnih fraz, npr. NASLEDNJI TEDEN, PREJŠNJI NOVEMBER, OB TREH, itd.</i>

	SESTAVLJANJE VPRAŠANJ IN ODGOVARJANJE NA VPRAŠANJA
C2	<i>Zelo dobro ohranja svojo stran dialoga, strukturira pogovor in ohranja avtoritativno interakcijo popolnoma tekoče kot izpraševalec ali intervjuvanec, nič slabše kot naravni uporabnik znakovnega jezika.</i>
C1	<i>V celoti lahko sodeluje v intervjuju, bodisi kot intervjuvanec ali izpraševalec, tekoče razširja in razvija teme pogovora brez kakršne koli pomoči in se dobro odzove na prekinitve.</i>
B2	<i>Zna izpeljati učinkovit, tekoč intervju, s spontanim odstopanjem od v naprej pripravljenih vprašanj, sledi in nadaljnje poizveduje po zanimivih odgovorih.</i>
	<i>Izvaja spodbude v intervjuju, širi in razvija ideje z malo pomoči in spodbude izpraševalca.</i>
B1	<i>Nudi lahko konkretne informacije, ki so potrebne za izvedbo intervjuja/konzultacije (npr. opis simptomov pri zdravniku), ampak to naredi z omejeno natančnostjo. Lahko izvede pripravljen intervju, preverja in potrjuje informacije, čeprav mora včasih prositi za ponovitev, če so odgovori intervjuvanca hitri in obširni.</i>
	<i>Lahko prevzame nekaj pobude v intervjuju/konzultaciji (npr. izbere novo temo pogovora), ampak je v interakciji zelo odvisen od izpraševalca. Zna uporabiti pripravljen vprašalnik za izvedbo strukturiranega intervjuja, z nekaj spontanimi vprašanji, ki sledijo pripravljenim.</i>
A2	<i>V intervjuju je razumljen in zna posredovati svoje ideje ter informacije pri nepoznanih temah, če lahko občasno vpraša za pojasnitev in mu je dano malo pomoči pri izražanju tega, kar želi sporočiti.</i>
	<i>Lahko odgovarja na preprosta vprašanja in se odziva na preproste izjave v intervjuju.</i>
A1	<i>V intervjuju lahko odgovarja na preprosta in neposredna vprašanja, ki so v znakovnem jeziku podana zelo počasi in jasno, v neposrednem neidiomatičnem znaku o osebnih podrobnostih.</i>

	SPLOŠNA INTERAKCIJA V ZNAKOVNEM JEZIKU
C2	<p><i>Dobro zna nadzorovati idiomatične in pogovorne izraze, z zavedanjem različnih konotacijskih stopenj pomena.</i></p> <p><i>Zna jasno izraziti podrobnejše pomenske odtenke s pomočjo uporabe, primerno natančne, širokega obsega modifikacijskih sredstev.</i></p> <p><i>Zna slediti težavi in jo rekonstruirati tako tekoče, da se sogovornik tega komaj zave.</i></p>
C1	<p><i>Zna se izražati tekoče in spontano, skorajda brez težav.</i></p> <p><i>Ima dober nadzor nad bogatim besednim zakladom, s čimer lahko zapolni praznino v pogovoru, če je to potrebno.</i></p> <p><i>Malo je očitnega iskanja izrazov ali strategij izogibanja; le konceptualno težke teme lahko ovirajo naravni, tekoč tok jezika.</i></p>
B2	<p><i>Uporablja jezik tekoče, natančno in učinkovito v širokem razponu splošnih, akademskih, strokovnih in prostočasnih tem, ter jasno izraža povezave med posameznimi idejami. Lahko komunicira spontano, dobro nadzira slovnico, brez izražanja jasnih znakov, da mora omejiti to, kar želi povedati, s čimer prevzame stopnjo formalnosti, ki je primerna v določenih okoliščinah.</i></p> <p><i>Lahko komunicira z določeno stopnjo tekočnosti in spontanosti, ki ustvarja običajno sporazumevanje in trajen odnos z naravnim uporabnikom znakovnega jezika, skorajda brez obremenitve pogovora za katerokoli stran.</i></p> <p><i>Lahko poudari osebne interese za dogodke in izkušnje, jasno predstavlja in zagovarja stališča z navedbami relevantnih razlag in argumentov.</i></p>
B1	<p><i>Komunicira z nekaj samozavesti pri znanih rutinskih in nerutinskih temah, ki so povezane z njegovimi interesi ali poklicnim področjem.</i></p> <p><i>Lahko izmenjuje, preverja in potrjuje informacije, se spopade z manj rutinskimi situacijami in razloži vzrok problema. Izrazi lahko misli o bolj abstraktnih, kulturnih temah, kot so filmi, knjige, glasba itd.</i></p> <p><i>Izkoristi lahko širok razpon preprostega jezika, s katerim si lahko pomaga v številnih situacijah, ki se pojavijo na potovanju.</i></p> <p><i>Lahko se nepripravljen vključi v pogovor o poznanih temah, izraža osebna mnenja in izmenjuje informacije o temah, ki so mu poznane ali o osebnih zanimanjih ali stvareh, ki so pomembne za vsakdanje življenje (npr. družina, hobiji, delo, potovanja in aktualni dogodki).</i></p>
A2	<p><i>Komunicira lahko z relativno preprostostjo v strukturiranih situacijah in v kratkih pogovorih, s predpostavko, da mu sogovornik pomaga v kolikor je to potrebno.</i></p> <p><i>Nadzoruje lahko preproste, rutinske izmenjave brez posebnega truda; lahko postavlja ali odgovarja na vprašanja ter izmenjuje ideje in informacije o poznanih temah v predvidljivih, vsakodnevnih situacijah.</i></p> <p><i>Lahko komunicira v preprostih in rutinskih nalogah, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o poznanih ali rutinskih zadevah, ki so v povezavi z delom in prostim časom.</i></p>
	<p><i>Lahko prenese zelo kratke družbene izmenjave, vendar je le redko zmožen razumevanja na takšnem nivoju, da lahko ohrani pogovor na svojo pobudo.</i></p>

A1	<i>Komunicira lahko na preproste načine, a komunikacija je popolnoma odvisna od počasnih ponavljanj znakovnega jezika, parafraziranja in popravkov. Zna postavljati in odgovarjati na preprosta vprašanja ter se odzvati na preproste izjave na področjih, ki zahtevajo takojšnjo pozornost ali pa pri poznanih temah.</i>
-----------	--

	KOMUNIKACIJA ZA PRIDOBITEV PRODUKTOV IN STORITEV
C2	<i>Kot B2</i>
C1	<i>Kot B2</i>
B2	<p><i>Lahko se jezikovno spoprime s pogajanjem, ki proizvede rešitev spora, kot npr. nezaslužena kritika, finančna odgovornost za škodo v stanovanju, krivda v povezavi z nesrečo.</i></p> <p><i>Lahko opiše primer za pridobitev odškodnine, z uporabo prepričljivega jezika zahteva zadoščenje in navede jasne meje za kakršno koli koncesijo, ki jo je pripravljen storiti.</i></p>
	<i>Zna razložiti nastali problem in jasno nakazati, da mora ponudnik storitve/stranke opraviti koncesijo.</i>
B1	<p><i>Zna upravljati z večino transakcij, ki nastanejo med potovanjem, med načrtovanjem nastanitve potovanja ali z nastankom neprijetnih situacij v času bivanja v tuji državi.</i></p> <p><i>Zna se spopasti z manj rutinskimi situacijami v trgovinah, npr. pri vračilu izdelka, s katerim ni bil zadovoljen.</i></p> <p><i>Lahko izvede pritožbo.</i></p> <p><i>Zna se spopasti z večino situacij, ki se lahko pripetijo med načrtovanjem potovanja ali med dejanskim potovanjem, npr. vprašati drugega uporabnika znakovnega jezika, kje izstopiti na nepoznani destinaciji.</i></p>
	<i>Zna se spopasti z običajnimi vidiki vsakdanjega življenja, kot so npr. potovanje, začasna nastanitve, obroki v restavracijah in nakupovanje.</i>
A2	<p><i>Zna zagotoviti in vprašati za vsakodnevne produkte in storitve.</i></p> <p><i>Zna pridobiti preproste informacije glede potovanja, uporablja javna prevozna sredstva: avtobuse, vlake in taksije, vpraša za pot in jo zna pokazati drugim, in zna kupiti karte. Zna vprašati za različne stvari in lahko opravi preproste izmenjave v trgovinah.</i></p> <p><i>Lahko prejme in poda informacije o številu izdelkov, številkah, cenah itd.</i></p> <p><i>Opravi lahko preproste nakupe in zna povedati kaj hoče ter koliko stane.</i></p> <p><i>Lahko naroči obrok.</i></p>
A1	<i>Lahko vpraša ljudi za stvari in ponudi ljudem stvari. Obvlada števila, količine, ceno in čas.</i>

	RAZUMEVANJE SOGOVORNIKA, KI JE ROJENI GOVOREC ZNAKOVNEGA JEZIKA
C2	<i>Lahko razume vsakega sogovornika, ki je rojeni govorec znakovnega jezika, tudi pri abstraktnih in kompleksnih temah, ki so specialistične narave izven njegovega področja, če mu je ponujena možnost, da se prilagodi na nestandardni dialekt.</i>
C1	<i>Razume lahko vsebino, ki jo sogovornik natančno izrazi z znakovnim jezikom, tudi o abstraktnih in kompleksnih temah specialistične narave izven njegovega področja, čeprav mora v takšnih primerih potrditi občasno podrobnost, še posebej, če je naglas/dialekt neznan.</i>
B2	<i>Natančno lahko razume kar mu je pokazano v standardnem znakovnem jeziku, četudi je to v vizualno zelo hrupnem okolju.</i>
B1	<i>Zna slediti jasno artikuliranim znakom, ki so mu namenjeni v vsakodnevnik pogovorih, čeprav mora včasih vprašati za ponovitev določenih besed ali fraz.</i>
A2	<i>Razume dovolj, da se spopade s preprostimi, rutinskimi izmenjavami brez dvoma ali truda. Splošno gledano razume jasen, standardni znak, četudi o nepoznani temi, če mu je omogočeno, da občasno lahko vpraša za ponovitev ali preoblikovanje.</i>
	<i>V vsakodnevnik pogovoru razume vse, kar je pokazano jasno, počasi in neposredno njemu; če se uporabnik jezikovnega jezika potrudi, lahko razume vse.</i>
A1	<i>Razume vsakodnevne izraze, ki so usmerjeni k zadovoljitvi preprostih potreb konkretnega tipa, so namenjeni neposredno njemu s počasnimi, jasnimi in ponavljajočimi se znaki, ki jih izvaja razumevajoč uporabnik znakovnega jezika. Razume vprašanja in navodila, ki so namenjena njemu osebno in počasi ter zna slediti kratkim, preprostim navodilom.</i>

Strategije interakcije

	VPRAŠATI ZA POJASNITEV
C2	<i>Kot B2</i>
C1	<i>Kot B2</i>
B2	<i>Lahko sprašuje nadaljnja vprašanja, s katerimi preveri ali je razumel kar mu je uporabnik znakovnega jezika želel povedati in dobi pojasnilo pri dvoumnih znakih.</i>
B1	<i>Zna vprašati nekoga, da mu razjasni ali dodatno razloži pravkar povedano.</i>
A2	<i>Zelo preprosto lahko vpraša za ponovitev v primeru nerazumevanja. Lahko vpraša za razjasnitev ključnih besed ali fraz, ki jih ni razumel zaradi uporabe stalnih fraz skupine/posameznika.</i>
	<i>Lahko izrazi, da ni sledil povedanemu.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

	SODELOVANJE
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Spretno lahko naveže svoj prispevek z drugimi uporabniki znakovnega jezika.</i>
B2	<i>Lahko izrazi povratne informacije in nadaljnje izjave ter sklepe in tako pripomore k razvoju diskusije. Lahko pomaga usmerjati pogovor tudi pri nepoznanih temah, potrjuje razumevanje, druge vključi v pogovor itd.</i>
B1	<i>Lahko izkoristi osnovno besedišče in strategije za ohranitev pogovora ali diskusije. Lahko povzame točko, ki je bila dosežena v pogovoru in s tem ponovno vzpostavi središče pogovora.</i>
	<i>Zna ponoviti tisto, kar je v pogovoru izrazil nekdo drug in s tem potrdi medsebojno razumevanje ter pripomore k ohranjanju razvoja idej v pogovoru. K pogovoru zna povabiti tudi druge.</i>
A2	<i>Zna pokazati, kdaj sledi temi.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

	PREVZETI BESEDO
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zna izbrati primerno frazo iz širšega obsega pripravljenih tem za razpravo in s tem v naprej primerno pripravi svoje opazke preden prevzame besedo ali da pridobi čas oz. ohrani besedo medtem ko razmišlja.</i>
B2	<i>Lahko primerno posreduje v pogovoru in pri tem uporablja primeren jezik. Spodbuja, ohranja ali primerno zaključi pogovor ter skrbi, da se v pogovoru govorci učinkovito izmenjujejo. Je pobudnik razgovora, ob primernem času sam prevzame pogovor in ga zaključi, ko je to potrebno, čeprav morda tega ne naredi vedno na eleganten način. Zna uporabljati stalne fraze, kot je npr. »TEŽKO VPRAŠANJE«, da se tem pridobi čas in ohrani fokus pogovora na sebi, medtem ko formulira nadaljnje besede.</i>
B1	<i>Lahko posreduje v diskusiji na poznano temo z uporabo primerne fraze in s tem prevzame besedo.</i>
	<i>Lahko spodbuja, ohranja in zaključi preproste, »iz oči v oči« pogovore o temah, ki so poznane ali o osebnih interesih.</i>
A2	<i>Zna uporabljati preproste metode, da začne, ohrani ali zaključi kratek pogovor. Zna spodbuditi, ohranjati in zaključiti preprost, »iz oči v oči« pogovor.</i>
	<i>Zna prositi za pozornost.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

Predelovanje besedila

	SPLOŠNI JEZIKOVNI OBSEG
C2	<i>Zanesljivo lahko uporablja celovito in bogato besedišče in z njim natančno oblikuje svoje misli, izraža poudarke, razlikovanja in izključuje dvoumnost... Brez znakov, da bi moral omejevati to, kar hoče sporočiti.</i>
C1	<i>Zna izbrati primerno formulacijo iz svojega obsežnega besedišča, da se jasno izrazi, brez omejevanja sporočila.</i>
B2	<i>Zna se jasno izražati, brez jasnih znakov, da mora omejiti to, kar želi sporočiti.</i>
	<i>Ima zadovoljivo besedišče, s pomočjo katerega lahko sestavlja jasne opise, izraža svoja stališča in razvija argumente brez očitnega iskanja besed, pri tem uporablja tudi kompleksne stavčne strukture.</i>
B1	<i>Ima zadovoljivo besedišče, s pomočjo katerega lahko opiše abstraktne ali kulturne teme, kot so npr. poezija ali filmi.</i>
	<i>Ve dovolj o jeziku, da se znajde v različnih situacijah in ima zadostno besedišče, da se, z nekaj zadržki in dolgovernostjo, zna izražati pri temah kot so družina, hobiji in zanimanja, delo, potovanje in aktualni dogodki, a leksikalne omejitve povzročajo ponavljanja in včasih celo omejujejo posameznikovo formuliranje povedi.</i>
A2	<i>Poseduje znanje osnovnega jezika, kar mu omogoča, da se spopade z vsakodnevnimi situacijami, ki so predvidljivega značaja, čeprav bo na splošno moral okrniti sporočilo in poiskati prave besede, ki bi jih lahko uporabil.</i>
	<i>Lahko sestavi kratke, vsakodnevne izraze in z njimi doseže preproste potrebe konkretnega tipa: osnovni podatki, dnevne rutine, želje in potrebe, prošnje za informacije.</i>
	<i>Zna uporabljati osnovne stavčne strukture in komunicirati z naučenimi frazami, skupinami besed ter formulirati stavke o sebi in drugih posameznikih, o tem kaj počnejo, kje so, kaj si lastijo itd.</i> <i>Ima omejen repertoar kratkih, naučenih fraz, ki pokrivajo predvidljive življenjske situacije: pogoste razgraditve in nerazumevanja se pojavijo v nerutisnih situacijah.</i>
A1	<i>Poseduje zelo osnoven razpon preprostih izrazov o osebnih podatkih in potrebah določenega tipa.</i>

	SLOVNIČNA NATAČNOST
C2	<i>Ohranja dosleden stavčni nadzor nad kompleksnim jezikom, četudi je njegova pozornost usmerjena drugam (npr. pri načrtovanju, spremljanju reakcij drugih).</i>
C1	<i>Stalno ohranja visok nivo stavčne natančnosti; napake so redke ali pa zelo težko opazne.</i>
B2	<i>Dober stavčni nadzor; lahko se pojavijo občasne napake ali nesistematične in manjše zmote v stavčni strukturi, ampak le-te so redke in se jih pogosto lahko popravi v retrospektivi.</i>
	<i>Kaže relativno visoko stopnjo stavčnega nadzora. Ne dela napak, ki vodijo do nerazumevanja.</i>
B1	<i>Komunicira s primerno natančnostjo pri podobnih primerih; splošno gledano ima dober nadzor, čeprav se očitno pojavljajo vplivi maternega jezika. Napake se pojavljajo, ampak je vseeno jasno, kaj želi izraziti.</i>
	<i>Uporablja primerno natančen repertoar pogosto uporabljenih rutin in vzorcev, ki so povezani z bolj predvidljivimi situacijami.</i>
A2	<i>Pravilno uporablja nekaj preprostih struktur, ampak vseeno sistematično dela osnovne napake – npr. meša čas označevanja in pozabi označiti dogovor; običajno je jasno kaj želi sporočiti.</i>
A1	<i>Kaže zgolj omejen nadzor nad nekaj preprostimi stavčnimi strukturami in stavčnimi vzorci, ki so del naučenega repertoarja.</i>

	FONOLOŠKI NADZOR
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zna pravilno spreminjati intonacijo in poudarke v stavku, z namenom da izrazi podrobnejše pomenske odtenke.</i>
B2	<i>Pridobil je jasno in naravno izgovorjavo in intonacijo.</i>
B1	<i>Izgovorjava je jasno razumljiva, čeprav je »tuj naglas« včasih prisoten, občasno se pojavi tudi napačna izgovorjava.</i>
A2	<i>Izgovorjava je splošno gledano dovolj jasna, da je govorec razumljiv, čeprav se pojavi očiten »tuj naglas«, sogovorniki bodo morali občasno prositi za ponovitve.</i>
A1	<i>Izgovorjava je zelo omejena na majhen repertoar naučenih besed ter fraz in je razumljiva z nekaj truda s strani naravnih uporabnikov znakovnega jezika, ki so navajeni dela z učenci tujega znakovnega jezika.</i>

	SOCIOLINGVISTIČNA PRIMERNOST
C2	<p><i>Ima dober nadzor nad idiomatičnimi in pogovornimi izrazi ter se zaveda različnih konotacijskih stopenj pomena.</i></p> <p><i>V celoti se zaveda sociolingvističnih in sociokulturnih vplivov jezika, ki ga uporabljajo naravni uporabniki znakovnega jezika in se zna na njih primerno odzvati.</i></p> <p><i>Lahko učinkovito posreduje med uporabniki znakovnega jezika ciljnega jezika in tistimi, ki jim sporočajo ter pri tem upoštevajo sociolingvistične in sociokulturne razlike.</i></p>
C1	<p><i>Prepozna lahko širok razpon idiomatičnih in pogovornih izrazov, prepozna tudi prenesene pomene; vseeno mora občasno potrditi posamezne podrobnosti, še posebej, če je »naglas« nepoznan.</i></p> <p><i>Lahko sledi video posnetku, pri čemer uporablja širok obseg znanja žargona in uporabe idiomov.</i></p> <p><i>Jezik lahko uporablja fleksibilno in učinkovito za družbene namene, kar vključuje čustveno, namigujočo in šaljivo uporabo.</i></p>
B2	<p><i>Zna se izražati samozavestno, jasno in vljudno, v formalnih in neformalnih okoliščinah, primerno glede na situacijo in prisotne posameznike.</i></p> <p><i>Z nekaj truda lahko sledi in prispeva k skupinskemu pogovoru, četudi je znakovni jezik uporabljen hitro in v pogovorni obliki.</i></p> <p><i>Naravne uporabnike znakovnega jezika nezavedno zabava ali vznemirja, ko jih prosi, naj se obnašajo drugače kot bi se, če bi se pogovarjali z naravnim uporabnikom znakovnega jezika.</i></p> <p><i>Se zna primerno izražati v posameznih situacijah in se izogiba nepremišljenim napakam pri formulaciji.</i></p>
B1	<p><i>Lahko izvaja in se odzove na širok obseg jezikovnih funkcij; uporablja najpogostejše eksponente v naravnem registru.</i></p> <p><i>Zaveda se pomembnih konvencij vljudnosti in se obnaša njim primerno.</i></p> <p><i>Zaveda se, in tudi išče njihovo pojavitev, najpomembnejših razlik med navadami, uporabo, odnosi, vrednotami in verovanji, ki so najbolj prisotni v določeni skupnosti in njegovimi osebnimi prepričanji.</i></p>
A2	<p><i>Lahko izvaja in se odzove na osnovne jezikovne funkcije, kot so izmenjava informacij, prošnje, izražanje mnenja in počutja na preprost način. Lahko se druži na preprost, vendar učinkovit način, z uporabo najpreprostejših splošnih izrazov in sledenju osnovnim rutinam.</i></p> <p><i>Lahko izpelje zelo kratke družbene izmenjave, pri čemer uporablja vsakodnevne vljudnostne oblike pozdravov in naslavljanj.</i></p> <p><i>Lahko sestavi in se odzove na povabila, namige, opravičila, itd.</i></p>
A1	<p><i>Lahko vzpostavi osnovni družbeni stik, z uporabo najpreprostejših vsakodnevnih vljudnostnih fraz, kot so: pozdravi in slovesa; predstavitve; reči prosim, hvala, žal mi je, itd.</i></p>

	NADZOR NAD BESEDIŠČEM
C2	<i>Stalno uporablja pravilno in primerno besedišče.</i>
C1	<i>Občasne majhne napake, ampak nikoli ne napravi bistvene napake.</i>
B2	<i>Leksikalna pravilnost je običajno na visokem nivoju, čeprav se občasno pojavi kakšna zmota ali nepravilna izbira besede, ki pa ne ovira poteka komunikacije.</i>
B1	<i>Izraža dober nadzor nad osnovnim besediščem, a velike napake se še pojavljajo, ko izraža bolj kompleksne misli pri temah in v situacijah, ki so mu nepoznane.</i>
A2	<i>Zna nadzirati in opredeliti repertoar, ko se sooča s konkretnimi vsakodnevnimi situacijami.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

	OBSEG BESEDIŠČA
C2	<i>Dobro zna uporabljati zelo širok leksikalen repertoar, vključno z idiomatičnimi in pogovornimi izrazi; kaže zavedanje o različnih konotacijskih stopnjah pomena.</i>
C1	<i>Dobro zna uporabljati širok leksikalen repertoar [uveljavljeno in produktivno besedišče], kar omogoča, da so praznine hitro zapolnjene s parafrazo; malo očitnega iskanja primernih izrazov ali strategij izogibanja. Dober nadzor nad idiomatičnimi in pogovornimi izrazi.</i>
B2	<i>Ima dober razpon repertoarja [uveljavljeno in produktivno] besedišča za zadeve, ki so povezane z njegovim področjem in najbolj splošnimi temami. Lahko spreminja formulacijo, da se izogne pogostemu ponavljanju, a leksikalne praznine še vedno lahko povzročajo oklevanje in parafraziranje.</i>
B1	<i>Poseduje zadostno besedišče [uveljavljeno in produktivno], da z njim lahko, s pomočjo parafraziranja, izrazi svoje mnenje o temah, povezanih z vsakdanjim življenjem, kot so npr. družina, hobiji in zanimanja, delo, potovanje in aktualni dogodki.</i>
A2	<i>Poseduje zadostno besedišče [uveljavljeno in produktivno], da izvaja rutinske, vsakodnevne transakcije, ki vključujejo znane situacije in teme.</i>
	<i>Poseduje zadostno besedišče [uveljavljeno] za izražanje osnovnih komunikacijskih potreb. Poseduje zadostno besedišče [uveljavljeno], da se spopade s preprostimi potrebami preživetja.</i>
A1	<i>Poseduje osnovno besedišče [uveljavljeno] posameznih besed in fraz, ki so v povezavi s specifičnimi, konkretnimi situacijami.</i>

Pragmatične kompetence

	PRILAGODLJIVOST
C2	<i>Kaže izjemno prilagodljivost na ponovno oblikovanje idej in različnih jezikovnih oblik, da s tem izrazi poudarek, da oblikuje razlikovanja glede na situacijo, sogovornika, itd. in da izniči dvoumnost.</i>
C1	<i>Kot B2</i>
B2	<i>Zna se prilagoditi odzivu sogovornika in prevzame stopnjo formalnosti, ki je primerna za specifične okoliščine.</i>
	<i>Zna se prilagoditi spremembam smeri, stila in poudarka, ki jih običajno najdemo v pogovoru. Lahko spreminja formulacijo tega, kar želi povedati.</i>
B1	<i>Zna prilagoditi svoj izraz, s katerim se nato lažje sooči z manj rutinskimi, celo težkimi, situacijami.</i>
	<i>Zna izkoristiti širok razpon prilagodljivosti preprostega jezika, da izrazi večino tega, kar želi sporočiti.</i>
A2	<i>Lahko prilagodi dobro naučene preproste fraze glede na določeno okoliščino s pomočjo omejene leksikalne nadomestitve.</i>
	<i>Lahko razširi naučene fraze s preprostimi novimi kombinacijami njihovih elementov.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

	BESEDNI OPISI
C2	<i>Kot C1</i>
C1	<i>Zna podati izčrpne opise, pri čemer vključi še podrobnosti iz sosednjih tem, razvija specifične točke in vse skupaj strne v primernem zaključku.</i>
B2	<i>Zna razviti jasen opis, razširi in podpre svoje glavne točke z dodatnimi relevantnimi podrobnostmi in primeri.</i>
B1	<i>Razumljivo in tekoče poda neposreden opis v obliki seznama.</i>
A2	<i>Lahko pove zgodbo ali opiše nekaj v obliki seznama.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

Tematski razvoj

	KOHERENCA IN KOHEZIJA
C2	<i>Sestavi lahko koherentno in kohezivno besedilo, pri čemer uporablja raznolike ter primerne organizacijske vzorce in širok razpon kohezivnih sredstev.</i>
C1	<i>Producira jasen, tekoč, dobro strukturiran znak, pri čemer kontrolirano uporablja organizacijske vzorce, veznike in kohezivna orodja.</i>
B2	<i>Uporablja številne povezovalne besede dovolj učinkovito, da jasno izrazi odnos med posameznimi idejami.</i>
	<i>Uporablja omejeno število kohezivnih sredstev, s katerimi poveže svoje besede v jasen, koherenten govor, čeprav je včasih pri dolgem govoru morda lahko prisotna majhna živčnost.</i>
B1	<i>Lahko poveže niz kratkih, diskretnih, preprostih elementov v povezan, linearen seznam.</i>
A2	<i>Uporablja najpogostejše veznike, s katerimi poveže preproste stavke in z njihovo pomočjo pove zgodbo ali opiše nekaj v obliki preprostega seznama.</i>
	<i>Lahko poveže skupine besed s preprostimi leksikalnimi vezniki, kot so npr. »IN«, »AMPAK« in »ZAKAJ-ZATO«, zna sestaviti tudi seznam.</i>
A1	<i>Zna povezati skupine besed z zelo osnovnimi linearnimi vezniki, kot sta npr. »IN« in »NASLEDNJI«.</i>

Kvalitativni dejavniki

	NATANČNOST TVORJENJA PREDLOGOV
C2	<i>Lahko izraža podrobnejše pomenske odtenke z uporabo primerne natančnosti, širokim razponom kvalitativnih sredstev (npr. prislovi, ki izražajo stopnjo; stavčne strukture, ki izražajo meje). Lahko izraža poudarke, razlike in odpravlja dvoumnosti.</i>
C1	<i>Lahko natančno kvalificira mnenja in trditve v povezavi s stopnjami npr. gotovosti/negotovosti, zaupanje/dvom, verjetnost, itd.</i>
B2	<i>Zanesljivo lahko posreduje podrobne informacije.</i>
B1	<i>Lahko razloži glavne točke ideje ali problema s primerno natančnostjo.</i>
	<i>Lahko izraža preproste, jasne informacije, ki so neposrednega pomena ter s tem izrazi, katera točka je po njihovem mnenju najpomembnejša. Lahko razumljivo izrazi bistvo, ki ga želi posredovati.</i>
A2	<i>Zna posredovati tisto, kar želi povedati v preprosti in neposredni izmenjavi informacij pri znanih ali rutinskih zadevah, v drugih situacijah pa mora večinoma okrniti sporočilo.</i>
A1	<i>Opis ni na voljo.</i>

	TEKOČNOST ZNAKOV
C2	<i>Zna se temeljito izraziti, z naravnim tokom, brez truda in oklevanja. Premor napravi zgolj za to, da dobro razmisli katere so prave besede za izrazitev njegovih misli ali da najde primeren primer ali razlago.</i>
C1	<i>Izraža se tekoče in spontano, skorajda brez truda. Le konceptualno težka tema lahko okrni naravni, tekoči tok jezika.</i>
B2	<i>Komunicira spontano, pogosto kaže izjemno tekočnost in lahkotnost izražanja tudi pri daljših, kompleksnejših znakih.</i>
	<i>Lahko uporablja dele jezika z relativno enakomernim tempom; četudi lahko okleva medtem ko izbira čustva in izraze, še vedno obstajajo daljši premori. Lahko se sporazumeva z določeno stopnjo tekočnosti in spontanosti, ki lahko omogoča običajno interakcijo z naravnimi uporabniki znakovnega jezika, brez da bi ustvarjal pritiske na katero koli stran pogovora.</i>
B1	<i>Zna se izraziti z relativno lahkoto. Kljub temu, da ima nekaj težav s formulacijo, kar se kaže v premorih in »slepih ulicah«, je zmožen učinkovito nadaljevati brez pomoči.</i>
	<i>Lahko ohranja razumljiv pogovor, kljub temu, da dela premore za izbiro pravih stavčnih in leksikalnih sredstev ali za popravke, še posebej pri dolgih strukturah prostega tvorjenja.</i>
A2	<i>Sogovorniki ga lahko razumejo v krajših prispevkih, čeprav dela premore, napačno začenja povedi, zelo očitna je tudi poprava formulacij.</i>
	<i>Z malo problemi lahko sestavlja fraze za nepoznane teme, tako lahko izvede kratke izmenjave, kljub zelo očitnemu oklevanju in napačnim začetkom.</i>
A1	<i>Sestavlja lahko zelo kratke, izolirane, v večini v naprej pripravljene govore, z veliko premori med katerimi išče izraze, s katerimi artikulira manj znane besede in da popravi komunikacijo.</i>

Glosar

Splošni izrazi CEFR-a

<p>Dvojezičnost/bimodalna dvojezičnost; Večjezičnost/mnogojezičnost</p>	<p>Dvojezičnost: Sposobnost posameznika ali skupnosti, da komunicira, na kateri koli stopnji jezika, v dveh jezikih.</p> <p>Bimodalna dvojezičnost je lahko definirana kot bimodalno znanje enega govornega in enega znakovnega jezika, kar se nanaša na različne načine na katere se ju uporablja.</p> <p>Večjezičnost: Prisotnost dveh ali več jezikov v družbi ali skupnosti.</p> <p>Mnogojezičnost: Posameznikova sposobnost komuniciranja, na kateri koli stopnji jezika, v dveh ali več jezikih.</p>
<p>Izgovorjava in naglas</p>	<p>Izgovorjava se nanaša na način, na katerega je beseda ali jezik govoren, ali način na katerega nekdo izgovori besedo. Če je za nekoga rečeno, da ima 'pravilno izgovorjavo', se to nanaša na oboje znotraj določenega dialekta. Beseda je lahko izgovorjena na različne načine, od različnih posameznikov ali skupin. Na razlike pri izgovorjavi vplivajo številni dejavniki, vključno z mestom odraščanja; s trenutnim mestom bivanja; zaradi motnje, ki vpliva na govor ali kazanje znakov; razlike med etničnimi/kulturnimi skupinami, družbenimi razredi in izobrazbo.</p> <p>Izgovorjava je lahko definirana kot način na katerega nekdo izgovori (ročno ali vokalno) znake/besede; t.j. izgovorjava govornega in znakovnega jezika. Lahko omenimo tudi to, da se izraz izgovorjava prav tako nanaša na način na katerega je beseda ali znak običajno artikuliran (kot znak ali govor). »Produkcija znaka« je pogosteje rabljen izraz, ko govorimo o izgovorjavi pri znakovnih jezikih.</p> <p>Naglas se nanaša na poseben način izgovorjave besed ali znakov (npr. ker ima nekdo regionalen ali tuj naglas, kar lahko identificiramo kot 'drugačen' od lokalnega naglasa).</p>

<p>Tekočnost (funkcionalna sporazumevalna kompetenca)</p>	<p>Pri CEFR-ju je tekočnost definirana kot sposobnost izražanja posameznika brez posebnega truda in spretno, z naravnim, nemotenim tokom, kar govorcju omogoča, da učinkovito komunicira v različnih situacijah. Tekočnost se pogosto nanaša na posameznikovo sposobnost, da govori ali kaže znake jasno in na visoki ravni.</p>
<p>Idiom/ idiomatični izraz/idiomatični znaki/metafora</p>	<p>Idiomi so določeni izrazi v jeziku in vsebujejo pomen, ki ga ne moremo ugotoviti iz pomena posameznih besed. Če se nekaj zgodi “kot strela z jasnega” v slovenščini npr., pomeni, da se je zgodilo nepričakovano.</p> <p>Pri ÖGS (avstrijskem znakovnem jeziku), se ALTE SUPPE (STARA JUHA) uporablja, ko želimo povedati, da nekaj traja že zelo dolgo časa oz. da je določen problem že dobro poznan.</p> <p>Stvar, ki jo štejemo kot reprezentativno ali simbolično za nekaj drugega, imenujemo metafora. Če je nekdo »tiger« (angleščina), pomeni da je zelo močen. Če pokažemo EGG BROKEN (ÖGS; prevod: strto jajce), hočemo povedati, da se nekdo ne more vrniti v preteklost (t.j. prepozno je, da bi spremenil posledice storjenega dejanja).</p>
<p>Pogovorni jezik</p>	<p>Pogovorni jezik opisuje neformalne izraze, ki bodo najverjetneje uporabljeni v vsakodnevnih situacijah in v neformalnih okoliščinah. Če za nekoga npr. neformalno rečemo »da se mu je odrolalo«, pomeni, da se mu je zmešalo.</p>
<p>Pragmatizem</p>	<p>Pragmatizem je študija o tem, kako situacija v kateri je jezik uporabljen vpliva na sam jezik. Ko imata uporabnik znakovnega jezika ali govorec pragmatično kompetenco, takrat vesta kako uporabljati jezik, da dobita kar želita ali izvajata dejavnosti; vesta kako lahko znaki/besede izražajo koncepte, ki so drugačni od tega kar naj bi pomenili. Kontekst vpliva na jezik v vseh okoliščinah. Npr. vpliva na to, kako je besedilo izgovorjeno ali napisano v določenih situacijah. Kontekst prav tako določa komunikativno situacijo v katerem je pogovor ustvarjen ali razumljen: kontekst vpliva na uporabnika znakovnega jezika/govorca pri jezikovnih izbirah. Način na katerega uporabnik znakovnega jezika/govorec konceptualizira kontekst vpliva na to kaj izraža znak/beseda in je vodeno s strani situacije v kateri se nahaja. Rezultat tega je primerna komunikacija, občutljiva na situacijski kontekst.</p>

<p>Sociolingvistična kompetenca</p>	<p>Sociolingvistična kompetenca zadeva znanje in sposobnosti, ki so potrebni za delo s socialno dimenzijo uporabe jezika.</p> <p>Sociolingvistična kompetenca je sposobnost interpretacije socialnih pomenov lingvističnih variacij, izbire jezika in znakov, ki jih naredijo uporabniki znakovnega jezika/govorci v specifičnih situacijah z namenom, da lahko sodelujejo v širšem razponu komunikacijskih dejavnosti.</p> <p>Sociolingvistična kompetenca je prav tako tudi del sociokulturne kompetence, ki omogoča članom skupnosti, da sodelujejo pri različnih aktivnostih v jezikovno in kulturno raznolikih kontekstih.</p>
<p>Predlogi/natančnost tvorjenja predlogov</p>	<p>Predloge v jeziku lahko opišemo kot opisovalce stanja razmer ali kot osnovne elemente pri razumevanju stavkov. To vključuje reference na osebe, predmete in glagole, ki izražajo odnos med koncepti, na katere se nanaša uporabnik znakovnega jezika/govorec. Predlogi lahko vključujejo (a niso na njih omejeni) trditve, vprašanja in ukaze (imperativ).</p> <p>Primeri:</p> <p><i>Ženska je naredila juho. (trditev)</i></p> <p><i>Je ženska naredila juho? (vprašanje)</i></p> <p><i>Ženska mora takoj narediti juho! (ukaz)</i></p> <p>Četudi se zgornje povedi razlikujejo v ilokucijski* moči (trditev, vprašanje in ukaz), si vse delijo predložni element, kar je osebek (ženska), glagol (narediti) in predmet (juha). Pri znakovnih jezikih predlog vključuje znak in ne-ročne komponente, ki se povezujejo na določene načine, odvisno od vrste predstavljenega predloga.</p> <p>Pri CEFR-ju je natančnost tvorjenja predlogov definirana kot sposobnost formuliranja misli in predlogov zato, da posameznik ustvari jasen pomen.</p>
<p>Kohezija in koherenca</p>	<p>Kohezija je uporaba jezikovnih sredstev, da se ustvari ogrodje odnosov med povedmi in deli besedila.</p> <p>Koherenca je karakteristika sogovornikove mentalne reprezentacije besedila. Kohezija in koherenca ne moreta biti popolnoma ločeni ena od druge: delujeta v harmoniji in s tem zagotavljata namene uporabnika znakovnega jezika/govorca/pisatelja, da predstavi kohezivno besedilo, ki ga sogovornik/bralca lahko razume.</p>

*Ilokucijska moč – isti pomen se lahko izrazi na več načinov, tudi neverbalno z mimiko in telesno govorico. Z njo sogovornika pripravimo k nekemu dejanju. Z ilokucijsko močjo se je ukvarjal J.L. Austin. *Opomba urednice.*

Vrste besedil & žanri	<p>Vrste besedil se nanašajo na vrste kategorij besedil, ki jih ustvarimo. Te vključujejo utemeljevalna besedila (t.j. ko predstavimo obe strani argumenta), obveščevalna besedila (nudijo razlage tega, kar se je zgodilo), razlagalna (vsebujejo informacije o postopkih, pogosto v kronološkem vrstnem redu) in opisovalna besedila (predstavijo zgodbo z informacijami o likih, kraju in času).</p>
Deiktčne* (deixis) in anaforične (anaphora) reference	<p>Deiktčne reference (deixis) se nanašajo na to, kako predstavimo referente v pogovoru s položaja prednosti naše trenutno pozicije in časa. Npr. če uporabimo znak s pomočjo označevalca, je le-ta lahko deiktčen in anaforičen.</p> <p>Npr. če uporabnik znakovnega jezika ustvari slednje, lahko sogovornik vidi scenarij, ki je predstavljen kot deiktčni govor (to velja, če je informacija predstavljena s stališča uporabnika znakovnega jezika).</p> <p>Primeri: <i>CL-LEGS (postavljen v ospredje znakovnega prostora)</i> <i>TREE (postavljen na desni strani znakovnega prostora)</i> <i>nedominantna roka pokaže proti TREE</i> <i>CL-CAR (postavljen v center znakovnega prostora)</i></p> <p>Anaforična referenca se pojavi takrat, ko se lahko sklicujemo na prej predstavljene referente kasneje v času in prostoru. Npr. če smo prej omenili ČLOVEKA v pogovoru znakovnega jezika, se lahko vrnemo nazaj na ta položaj pri uporabi znakovnega jezika, s pomočjo uporabe INDEKSA. Na ta način vemo, da se še vedno sklicujemo na isto osebo.</p> <p>Označimo lahko deiktčne in anaforične strukture z ročnimi navedbami (INDEKS), s spremembo pogleda ali pozicije glave.</p>
Učenec jezika (včasih poimenovan tudi L2 učenec)	<p>Oseba, ki se želi naučiti jezika, ki ni njegov materni jezik.</p> <p>L1 Prvi poznan in govoren jezik posameznika.</p> <p>L2 Drugi poznan in govoren jezik posameznika.</p>
Avtonomija učenca	<p>Sposobnost posameznika, da sprejme nadzor nad svojim učenjem. Avtonomija učenca vključuje zmožnost za objektivnost, kritično refleksijo, sposobnost odločanja in neodvisno udejstvovanje.</p> <p>Avtonomni učenci prevzamejo odgovornost za svoje</p>

*Deikti so kazalniki; uporabljajo se v prostoru in imajo več pomenov glede na situacijo ter kažejo na nekaj (jaz – ti; tisto, tam, ej itd.) Več o tem lahko preberemo v pragmatiki. *Opomba urednice.*

	<p>lastno učenje. To pomeni, da sami izberejo namere, si zastavijo cilje, opravijo informirane odločitve o tem, kakšne vsebine želijo doseči v skladu z njihovimi interesi in trenutnim stanjem znanja, ki ga lahko določijo preko samoocenjevanja.</p>
--	---

Izrazi v zvezi z ocenjevanjem

Ocenjevanje	<p>(1)</p> <p>Zbira, opredeli in uporablja informacije, da izmeri stopnjo dosežkov posameznikov in/ali ustanov. Ocenjevanje je vidik evalvacije.</p> <p><u>Ocenjevanje dosežkov:</u> ocenjuje stopnjo dosežka učencev v povezavi s cilji, ki so bili postavljeni na določenem tečaju in njegovem učnem načrtu.</p> <p><u>Ocenjevanje tekočnosti:</u> ocenjuje dosežke učencev glede na splošne referenčne stopnje in kompetence.</p> <p>Evropski center za moderne jezike dodaja komentar, da se veščine, kompetence in sposobnosti posameznih učencev večinoma ocenjujejo skozi daljše časovno obdobje, kar kaže celotno sliko o tem, kako učenec jezika napreduje.</p> <p>(2)</p> <p>Ustvari se razlika med formativnim in povzermalnim (sumativnim) ocenjevanjem.</p> <p>Pri <i>formativnem ocenjevanju</i> je učenje študenta (odnos, veščine, navade in znanje) analizirano skozi daljša časovna obdobja in se uporablja za izboljšavo učenja in poučevanja. Prednosti formativnega ocenjevanja skozi čas vključujejo dejstvo, da učitelj lahko oceni učena in prilagodi svoje učiteljske pristope, s katerimi podpre učenje skozi daljše časovno obdobje z namenom, da pomaga učencu doseči njegove cilje pri učenju jezika.</p> <p><i>Povzermalno ocenjevanje</i> temelji na diskretnem preverjanju znanja učenca, npr. ob koncu semestra ali šolskega leta. Možne slabosti tega pristopa vključujejo dejstvo, da je nemogoče oceniti kako učenec napreduje zaradi načina poučevanja in učenja skozi čas.</p> <p>(3)</p> <p>Ocenjevanje</p> <p>Ocenjevanje dosežkov učenca na tečaju, glede na cilje in predmete tega tečaja.</p>
--------------------	---

<p>Veljavnost</p>	<p>Test je veljaven, če izmeri kar želimo izmeriti. Npr. če hočemo izmeriti komunikacijske sposobnosti skupine ljudi v italijanskem jeziku, potem pričakujemo, da bodo rezultati variirali znotraj skupine, odvisno od njihovega razpona jezikovne kompetence: t.j. pričakovali bi, da bodo nekateri dosegli visoko število točk, nekateri pa nizko.</p> <p>O veljavnosti prav tako lahko govorimo, ko vidimo kako so testi uporabljeni: tu se veljavnost navezuje na to, kako dokazi in teorije podpirajo interpretacije rezultatov testa glede na uporabo testa.</p> <p>Test naj bi imel veljavno vsebino; če postavke ali naloge ogrozijo reprezentativen vzorec testa, glede na področje izvajanja in znanja, potem ne moremo govoriti o veljavnosti.</p>
<p>Zanesljivost</p>	<p>Zanesljivost pri ocenjevanju pomeni doslednost: test z zanesljivimi rezultati proizvede enake ali podobne rezultate pri ponovni uporabi. Opozarjamo, da visoka zanesljivost ne pomeni nujno, da je test dober ali da so interpretacije rezultatov veljavne. Slab test lahko proizvede zelo zanesljive rezultate.</p> <p>Zanesljivost inter-ocenjevalcev Stopnja do katere se različni ocenjevalci strinjajo s svojim ocenjevanjem dosežkov kandidatov.</p> <p>Zanesljivost intra-ocenjevalcev Stopnja do katere isti ocenjevalci podobno ocenijo iste dosežke v različnih okoliščinah.</p>
<p>Izvedljivost</p>	<p>Postopek ocenjevanja mora biti tudi praktičen, zato da je lahko <i>izvedljiv</i>. Izvedljivost je problem predvsem pri testiranju znanja. Ocenjevalci delujejo pod časovnim pritiskom. Vidijo samo omejen vzorec znanja. Uporabniki CEFR-ja morajo izbirati iz, ali jih potencialno tudi ločiti, kategorij, ki so ločene v Okviru (Framework).</p>

Specifični izrazi znakovnega jezika

<p>Znakovni jezik (prostor za geste, prostor za kazanje znakov, ikonskost)</p>	<p>Za razliko od govornega jezika, ki deluje linearno, so znakovni jeziki vizualni jeziki. To se kaže v nekaj vidikih, kot so ikonski znaki in uporaba prostora za kazanje znakov. Ikonskost opisuje tesne odnose med obliko in pomenom (npr. PITJE – lahko pijemo iz kozarca, vodne fontane, pipe itd.).</p> <p>Prostor za kazanje znakov je prostor, ki obkroža uporabnika znakovnega jezika in je prostor, kjer so znaki večinoma ustvarjeni, tudi če se navezujemo na dogodke, ki so se odvijali v preteklosti.</p>
<p>Fonološki parametri znakovnega jezika (poglej tudi: ne-ročne funkcije)</p>	<p>Vsak znak je sestavljen iz ročnih in ne-ročnih značilnosti. Pri ročnih značilnostih lahko vzpostavimo 4 parametre: oblika rok, orientacija, lokacija in premikanje. Npr. v video datoteki je pokazan znak SEE (VIDETI). Tu se lahko oblika rok 'V' izraža z dlanmi, obrnjenimi proti uporabniku znakovnega jezika in se premikajo od uporabnikovega obraza navzven in malce navzdol, v smeri predmeta, ki ga lahko vidite ali kraja, kjer nam kazatelj sporoča, da je videl določen predmet.</p>
<p>Ne-ročne funkcije</p>	<p>Ne-ročne značilnosti so tiste značilnosti, ki ne vključujejo rok. Vključujejo gibanje oči in obrvi (npr. dviganje ali spuščanje obrvi, priprtje oči); izrazi obraza (npr. odprta ali zaprta usta, stisnjene ustnice); in gibi ostalih delov telesa (npr. premikanje ramen in/ali premikanje glave naprej ali nazaj). Te funkcije se lahko tudi združijo, npr. kazatelj se lahko nagne naprej, z dvignjenimi obrvmi, široko odprtimi očmi in nežno razprtimi ustnicami.</p> <p>Razlikujemo lahko tudi med dvema splošnima vzorcema ustnic, ki se pojavita pri znakovnih jezikih: (i) premikanje ustnic in (ii) geste ust.</p> <p>Kljub temu, da so znakovni jeziki neodvisni od govornih jezikov, ki jih obkrožajo v njihovem skupnem geografskem prostoru, so velikokrat vseeno pod njihovim vplivom. Npr. znak MISLITI lahko spremlja vzorec ustnic 'misliti', ki je izposojen iz slovenščine.</p> <p>Uporabniki znakovnega jezika lahko uporabljajo tudi geste ust, ki ne izvirajo iz govornega jezika.</p>
<p>Konstruirana dejavnost/ konstruiran dialog/ perspektiva/ stališče</p>	<p>Konstruirano dejavnost in konstruiran dialog lahko opišemo kot interaktivni sociolingvistični opis nestalne vloge, ki jo pogosto najdemo pri znakovnih jezikih. Enostavneje rečeno, termina se nanašata na način “kako uporabniki znakovnega jezika uporabljajo svoje telo, glavo in pogled, da z njimi izkazujejo dejanja, misli, besede in izraze likov vpletenih v pogovor” (Metzger 1995: 256). Pogosto sta konstruirana dejavnost in konstruiran dialog uporabljena za opis zgodb, prav tako kot sta uporabljena pri drugih vrstah besedil.</p>

PROSIGN

www.ecml.at

Evropski center za moderne jezike je institucija Sveta Evrope, ki promovira izvrstnost jezikovnega izobraževanja pri svojih članicah.

ENG

www.coe.int

Svet Evrope je vodilna organizacija za človeške pravice v Evropi. Obsega 47 držav članic, od tega jih je 28 članic Evropske unije.

Vse države članice Sveta Evrope so podpisale Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, sporazum, ki je zasnovan za varovanje človekovih pravic, demokracije in pravne države. Evropsko sodišče za človekove pravice nadzoruje implementacijo Konvencije v državah članic.

